

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อ เสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์นิเทศก์ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอน นักศึกษาฝึกสอน ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ จำนวน ๖๐ คน และนักศึกษาฝึกสอน ระดับ ป.กศ.สูง ของวิทยาลัยครูยะลาที่ออกทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๒๑๒ คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ใช้กับผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่มดังกล่าว ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบแบบประเมินค่า และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ส่วนคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานของโครงการ

ฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน และข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองแก่นักศึกษาฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ โดยชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยได้รับคืนจากอาจารย์นิเทศก์ ๕๖ ฉบับ และจากนักศึกษาฝึกสอน ๒๑๒ ฉบับ รวมทั้งสิ้น ๒๖๘ ฉบับ หรือร้อยละ ๔๘.๕๒

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าซี (Z - test) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความ เรียง

สรุปผลการวิจัย

๑. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า อาจารย์นิเทศก์ชายมีจำนวนมากกว่าอาจารย์นิเทศก์หญิง และอาจารย์นิเทศก์ทั้งชายและหญิงทำหน้าที่นิเทศการสอน ทั้งโรงเรียนในเมือง และโรงเรียนในชนบท ส่วนนักศึกษาฝึกสอน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการฝึกสอนโรงเรียนในชนบท

๒. การดำเนินงานโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา ปรากฏว่า ส่วนใหญ่บุคคล ทั้ง ๒ กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันว่า วิทยาลัยครูยะลาได้จัดประสบการณ์การฝึกสอนให้แก่นักศึกษา โดยส่งตัวนักศึกษาออกทำการฝึกสอนตามโรงเรียนในจังหวัดที่สถาปนาตั้งอยู่แะในจังหวัดใกล้เคียง ส่วนใหญ่นักศึกษาฝึกสอน เป็นผู้เลือกโรงเรียนฝึกสอนเอง รองลงมาคือคณะกรรมการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และหัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน ก่อนออกทำการฝึกสอน นักศึกษาต้อง เข้าร่วมในการปฐมนิเทศซึ่งทางวิทยาลัยจัดให้โดยเชิญอาจารย์ของวิทยาลัยครู และวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้แก่นักศึกษา ส่วนใหญ่นักศึกษาฝึกสอนไปโรงเรียนฝึกสอนเองโดยไม่มี อาจารย์นิเทศก์ไปส่ง นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ได้สังเกตการสอนก่อนทำการสอนจริง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการสอน

เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการสอน นักศึกษาฝึกสอนปรึกษากับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน นักศึกษาฝึกสอนทำการสอนหลายวิชา และต้องทำการสอนเป็นเวลา ๘ - ๑๐ สัปดาห์ ผู้มีหน้าที่ประเมินผลการฝึกสอนคือ อาจารย์นิเทศก์และคณะกรรมการของโรงเรียน ส่วนเรื่องการสัมมนาหลังการฝึกสอนนั้น อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มีการสัมมนาหลังการฝึกสอน

๓. ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา มีดังนี้

๓.๑ ด้านการเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายข้อในด้านนี้ ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้ว อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ในเรื่องต่อไปนี้ โครงการฝึกสอนได้เตรียมนักศึกษาฝึกสอนในด้านการฝึกทักษะการอธิบาย การนำเข้าสู่บทเรียน การสรุปบทเรียน การวัดผล การใช้กระดานดำ การใช้สื่อการเรียนการสอน การเตรียม นักศึกษาฝึกสอนให้มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชา ทฤษฎีการสอนต่าง ๆ ที่เรียนมานักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริงในการสอน และการเตรียมนักศึกษาฝึกสอนก่อนออกฝึกสอนช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการสอน กล่าวคือ อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นด้วยมากในเรื่องเหล่านั้น

นอกจากนั้นความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องโครงการฝึกสอนได้มีการเตรียมนักศึกษาในการฝึกทักษะการเล่า เรื่องอย่างเพียงพอ การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนฝึกสอนและชุมชน ทฤษฎีการสอนต่าง ๆ มีประโยชน์ต่อการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับครูประจำการ การสังเกตการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ก่อนออกฝึกสอนมีประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกสอน และการปฐมนิเทศมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลาในด้าน การเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกสอน โดยการทดสอบค่าซี (Z - test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลาแตกต่างกัน

๓.๒ ด้านการนิเทศการสอน

ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็น เป็นรายข้อทางด้านนี้ ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .๐๕ ได้แก่ อัตราส่วนของอาจารย์นิเทศก์ กำหนดเวลาการไปนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ควรแจ้งให้นักศึกษาฝึกสอนทราบล่วงหน้า อาจารย์นิเทศก์สังเกตการสอนนักศึกษาตลอดชั่วโมง อาจารย์นิเทศก์พบปะนักศึกษาฝึกสอนทุกครั้งหลังการสอน กล่าวคืออาจารย์นิเทศก์มีความเห็นด้วยน้อยในเรื่องอัตราส่วนของอาจารย์นิเทศก์ แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยในระดับปานกลาง กำหนดเวลาในการไปนิเทศได้แจ้งให้นักศึกษาฝึกสอนทราบล่วงหน้า ทั้งอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องอาจารย์นิเทศก์นิเทศการสอนตลอดชั่วโมง และอาจารย์นิเทศก์พบปะนักศึกษาฝึกสอนทุกครั้งหลังการสอน อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นด้วยมากในเรื่องนี้ แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยในระดับปานกลาง

นอกจากนั้นความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ในเรื่อง อาจารย์นิเทศก์ควรให้โอกาสนักศึกษาฝึกสอนได้ใช้วิธีสอนที่นักศึกษาฝึกสอนคิดว่าเหมาะสม วิธีการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์นิเทศก์มีบทบาทสำคัญช่วยให้ นักศึกษาฝึกสอนได้ปรับปรุงการสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอน ในด้านการนิเทศการสอน โดยการทดสอบค่าซี (Z - test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

๓.๓ ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น เป็นรายข้อทางด้านนี้ โดยเฉลี่ยปรากฏว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นทางด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ในเรื่อง นักศึกษาฝึกสอนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงตนเอง เกี่ยวกับการฝึกสอน คณะกรรมการนิเทศการสอนประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนอย่างสม่ำเสมอ ระยะเวลาของการฝึกสอน ระยะเวลาของการจัดประชุมนิเทศ หักเหน็ดที่คือต่ออาชีพครู และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของโครงการฝึกสอน

นอกนั้นความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ์และนักศึกษาฝึกสอนไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ในเรื่อง กฎเกณฑ์ของวิทยาลัยในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนในด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยการทดสอบค่าซี (Z - test) ปรากฏว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ์และนักศึกษาฝึกสอนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ด้านการจัดดำเนินงานโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา

จากผลการวิจัยพบว่า บุคคลทั้ง ๒ กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันคือ วิทยาลัยได้จัดทำคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นักศึกษาอาจารย์นิเทศ์ส่วนหนึ่งเห็นว่า วิทยาลัยจัดทำ อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่ได้จัดทำ นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ เห็นว่าไม่ได้จัดทำ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเพราะหนังสือคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีจำนวนจำกัดไม่พอแจกจ่ายสำหรับนักศึกษาฝึกสอน วิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณและจัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแจกให้แก่นักศึกษาฝึกสอนทุกคนด้วย เพราะหนังสือคู่มือเล่มนี้จะมีประโยชน์สำหรับนักศึกษาฝึกสอนมาก

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศ์และนักศึกษาฝึกสอน เห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการสอนนักเรียน อาจจะเนื่องมาจากความแตกต่างของระบบเสียงพูดของภาษาทั้งสองจึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน นักศึกษาฝึกสอนที่จะไปสอนเด็กไทยมุสลิมนั้น ควรเป็นนักศึกษาฝึกสอนที่สามารถพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ เพราะบางครั้งครูจำเป็นต้องใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในการอธิบายให้เด็กเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเรื่องการทดลองการจัดโรงเรียนผู้ใหญ่อสาธิต ระดับ ๑ ในจังหวัดนราธิวาสของ เขตการศึกษา ๒ ที่พบว่า "การสอนเพื่อให้เกิดความพร้อมทางภาษาไทยให้แก่ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้ภาษาไทยมาก่อนด้วยวิธีการใช้ภาษาแม่ เป็นสื่อ (Bi-Lingual Approach) มีประสิทธิภาพสูงกว่าสอนโดยวิธีใช้ภาษาไทยล้วน (Mono -

Lingual Approach)"

จากผลการวิจัยยังพบว่า บุคคลทั้ง ๒ กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียนฝึกสอน อาจเป็นเพราะความเข้าใจไม่ตรงกัน อาจารย์นิเทศก์เข้าใจว่า เป็นการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อใช้เป็นโรงเรียนฝึกสอนสำหรับให้นักศึกษาออกทำการฝึกสอน ส่วนนักศึกษาฝึกสอนเข้าใจว่าเป็นโรงเรียนที่นักศึกษาเลือกเพื่อออกไปทำการฝึกสอน

จากการสำรวจยังพบว่า นักศึกษาฝึกสอนโรงเรียนในเมืองมีปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน ในขณะที่อาจารย์นิเทศก์เห็นว่าปัญหาในเรื่องนี้เป็นปัญหารอง อาจเนื่องมาจากนักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาอยู่กับนักเรียนมาก และต้องคอยไต่ถามแนะนำในเรื่องความประพฤติ ระเบียบวินัยของห้องเรียน รวมทั้งแนะนำในโครงการเรียนอยู่เสมอ ส่วนอาจารย์นิเทศก์ใช้เวลาสังเกตการสอนนักศึกษาฝึกสอนเพียงช่วงระยะเวลาอันสั้น จึงเห็นว่าปัญหาในเรื่องนี้เป็นปัญหารอง

เรื่องการจัดสัมมนาหลังการฝึกสอนนั้น ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าวิทยาลัยไม่มีการจัดสัมมนาหลังการฝึกสอน อีกส่วนหนึ่งเห็นว่า วิทยาลัยมีการจัดสัมมนาหลังการฝึกสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะอาจารย์นิเทศก์บางสายจัดการสัมมนานักศึกษาฝึกสอนในกลุ่มของตน ฉะนั้นในการจัดครั้งต่อไป ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนควรจัดสัมมนาหลังการฝึกสอน โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนได้มีโอกาสมาร่วมในการสัมมนา

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา

๒.๑ ด้านการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นในด้านการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนในด้านนี้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะโครงการฝึกสอนได้เตรียมการฝึกทักษะทั้งทางด้านวิชาการ และบุคลิกภาพยังไม่

ศึกษาธิการเขต ๒ ยะลา, สำนักงาน, รายงานผลโรงเรียนผู้ใหญ่วิชาการ เอกสารการวิจัย ฉบับที่ ๔ (ยะลา : โรงพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการเขต ๒, ๒๕๑๗), หน้า ๔๐.

เพียงพอค่อการนำมาปฏิบัติจริง ซึ่งคล้ายกับผลการวิจัยของ ประพนอม เดชชัย^๑ สมศักดิ์ ปุริปุระณะ^๒ ศิววง ธรรมพันทา^๓ และพิชรินทร์ ลาวัญกุล^๔ ที่พบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับด้านกระบวนการสอน ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ วิทยาลัยครูยะลา ควรจัดชั่วโมงพิเศษทุกสัปดาห์ เพื่อฝึกกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอนให้เข้มข้นขึ้นโดยเตรียมทั้งทางด้านวิชาการและบุคลิกภาพ โดยจัดให้ทุกห้องมีชั่วโมงว่างตรงกันติดต่อกันตลอด เพื่อฝึกกิจกรรมที่จัดเสริมทางด้านวิชาการ เช่น ฝึกทำโครงการสอน ฝึกทำการสอน ฝึกออกข้อสอบ ฝึกทำอุปกรณ์การสอน ทดลองสอน และ ฝึกกิจกรรมเสริมบุคลิกภาพ เช่น การเขียนกระดานดำ ฝึกสอนพูด เช่นการเล่านิทาน การโต้ วาทิ การอธิบาย การสรุปทบทวน เป็นต้น)

ส่วนเรื่องทฤษฎีการสอนนั้น อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ทางด้าน การนำไปใช้ นั้นโดยเฉลี่ยมีความเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะมาจากหลักสูตร วิชาชีพและกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงออก ในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ในสถาบันฝึกหัดครูนั้น ส่วนใหญ่ครู อาจารย์ทุกคน มุ่งหวังให้การจัดการเรียนการสอนของตนมีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติจริง จะเห็นว่าในบาง ครั้งไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะมาจาก ครู อาจารย์ ผู้สอนเองอาจขาดทักษะใน การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสอนให้ถูกต้อง จากผลการสัมมนา เรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปรากฏผลว่า ผู้สอนในวิทยาลัยครูมีใ้คนำเอาวิธีการสอนที่ถูกต้องมาปฏิบัติจริงในการสอนวิชาสามัญ ทำให้นักศึกษาครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ หรืออาจเป็นเพราะ ทางโรงเรียนฝึกสอนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการสอน ซึ่งคล้ายคลึงกับผลงาน

^๑ประพนอม เดชชัย, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่," ๒๕๑๘.

^๒สมศักดิ์ ปุริปุระณะ, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันตก," ๒๕๒๑.

^๓ศิววง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา," ๒๕๑๙.

^๔พิชรินทร์ ลาวัญกุล, "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," ๒๕๒๑.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการสัมมนา เรื่องการฝึกหัดครูใน ประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๑๕), หน้า ๑-๗.

วิจัยของ โทเมน ชีรนรเศรษฐ์ ซึ่งพบว่า นักศึกษาฝึกสอนไม่สามารถนำวิธีสอนที่เรียนมาจากวิทยาลัยไปใช้สอนได้ เพราะขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน นอกจากนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ให้นักศึกษาครูได้รับความรู้อย่างจริงจัง (เพราะความรู้ทางวิชาชีพนั้นควรได้รับจากการฝึกปฏิบัติจริงทั้งในสภาพการณ์จริง และสภาพการณ์จำลอง โดยมีอาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถควบคุมอย่างใกล้ชิด)

อีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะ นักศึกษาฝึกสอนมีประสบการณ์ในการนำเอาจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กมาประยุกต์ใช้ยังไม่ดีพอเท่าที่ควร ควรหาทางให้นักศึกษาฝึกสอนประยุกต์ใช้จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กให้เหมาะสม โดยการให้นักศึกษาฝึกสอนได้คุ้นเคยกับนักเรียนที่นักศึกษาจะไปสอนก่อนออกฝึกสอน เพื่อจะได้นำเอาความรู้ ทฤษฎีมาทดลองปฏิบัติกับสถานการณ์จำลองหรือสภาพการณ์จริง อันเป็นทางช่วยเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษาครู นอกเหนือจากชั้นเรียน อีกประการหนึ่งโครงการฝึกสอนควรทำคู่มือการฝึกสอนให้แก่ นักศึกษาฝึกสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คู่มือฝึกสอนมีประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกสอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากว่าสภาพการเรียนในวิทยาลัยครูนั้น ก่อนออกทำการฝึกสอนนักศึกษาไม่มีโอกาสทราบว่า ตนจะต้องออกไปทำการสอนวิชาอะไรบ้าง และส่วนมากวิทยาลัยครูมักจะไม่ได้กำหนดให้นักศึกษาเรียนวิธีสอนวิชาต่าง ๆ รวมทั้งหลักการสอนทั่วไปอยู่ในภาคเรียนก่อนการฝึกสอน แต่มักจะกระจายอยู่ในภาคเรียนต่าง ๆ จึงอาจทำให้นักศึกษามีวิธีการต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาเมื่อถึงเวลาจำเป็นจะต้องนำไปใช้ การมีคู่มือการฝึกสอนจะเป็นการทบทวนความทรงจำของนักศึกษาฝึกสอน และเป็นการเตือนให้นำเอาหลักการและทฤษฎีที่ได้เรียนมาแล้วมาทดลองปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสนองตามวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนได้เป็นอย่างดี

๒.๒ ด้านการนิเทศการสอน

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนในด้านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์เป็น

โทเมน ชีรนรเศรษฐ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ," ๒๔๒๑.

องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยในการนิเทศการสอน ถ้าให้อาจารย์นิเทศก็ต้องรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอน มากเกินไป จะทำให้เกิดผลเสียต่อการนิเทศการสอน เพราะอาจารย์นิเทศก็จะดูแลนักศึกษาฝึกสอน ไม่ทั่วถึง ซึ่งผลการวิจัยของนาตยา ภทรแสงไทย เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศไม่ควรรับผิดชอบ นักศึกษาฝึกสอนมากกว่า ๔ คน^๑

ส่วนเรื่องวิธีการนิเทศการสอนนั้น อาจารย์นิเทศและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์นิเทศก็มีวิธีการนิเทศในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะจัดให้มีการสัมมนาอาจารย์นิเทศ เกี่ยวกับวิธีการสอนและการนิเทศการสอนระยะสั้น ๆ ก่อนออกทำการนิเทศ การสัมมนาเรื่องวิธีการสอนและการนิเทศการสอนก่อนออกทำการนิเทศนั้นจะเป็น การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่อาจารย์นิเทศที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องนี้มาก่อน และจะเป็น การทบทวนให้แก่อาจารย์นิเทศผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์ในด้านนี้มาแล้ว เพื่อให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจและถือปฏิบัติตรงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดมาตรฐานในการนิเทศการฝึกสอน และจะช่วยป้องกัน ปัญหาอันเกิดจากการที่อาจารย์นิเทศต่างก็ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนในเรื่องเดียวกัน แตกต่าง กันซึ่งจะไม่เกิดผลดีต่อการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนได้

กำหนดเวลาในการไปนิเทศการสอนควรแจ้งให้นักศึกษาฝึกสอนทราบล่วงหน้า อาจารย์ นิเทศและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดเวลาในการ ไปนิเทศการสอนนั้น อาจารย์นิเทศก็ได้ตกลงกับนักศึกษาฝึกสอนแล้วว่า จะนิเทศที่ครั้งในช่วงระยะ ของการฝึกสอน ส่วนนักศึกษาฝึกสอนนั้นต้องการให้อาจารย์นิเทศไปทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และสังเกตการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ และควรวิจารณ์การสอนโดยตรงตัวต่อตัวทันทีที่จบการสนธิปล่า (Shipla) ได้ให้ความเห็นว่า โครงการฝึกสอนที่ดำเนิน อาจารย์นิเทศควรจะได้ไป เยี่ยมนักศึกษาฝึกสอนทุกคน รวมทั้งครูที่เลี้ยงด้วยอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง และควรได้พบปะสนทนา เกี่ยวกับการสอนหลังจากหมดชั่วโมงสอนแล้ว^๒ และงานวิจัยของแอสบี้ (Ashby) เสนอแนะว่า

^๑นาตยา ภทรแสงไทย, "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร," หน้า ๑๑๔.

^๒ฮอตโต เจ. ชิปล่า, "หน้าที่ของอาจารย์นิเทศ," เอกสารประกอบการสัมมนา อาจารย์นิเทศวิทยาลัยครูส่วนกลาง. หน้า ๖.

อาจารย์นิเทศก์ควรสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนดีโรงเรียนฝึกสอนเป็นประจำสัปดาห์
ละครั้ง*

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันว่า
อาจารย์นิเทศก์ควรปล่อยให้นักศึกษาได้ใช้วิธีสอนที่นักศึกษาคิดว่าเหมาะสม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า
ในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอนอยู่นั้น อาจารย์นิเทศก์ไม่ควรเข้าร่วมสอนและปกครองชั้น เพราะ
ถ้าอาจารย์นิเทศก์เข้าร่วมสอนและปกครองชั้น เรียบในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอนจะไม่ก่อให้เกิด
ผลดีแก่นักศึกษาฝึกสอน อาจทำให้นักศึกษาฝึกสอนขาดความมั่นใจในการแก้ปัญหาของห้องเรียนด้วยตนเอง

ในด้านบทบาทของอาจารย์นิเทศก์นั้น อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนยังเห็นด้วยว่า
อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนได้ปรับปรุงการสอน ผลการวิจัย
ข้อนี้สอดคล้องกับข้อเขียนของ เคอร์ติส (Curtis) ซึ่งกล่าวถึง หน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ว่า อาจารย์
นิเทศก์มีหน้าที่เป็นผู้คอยกระตุ้นให้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ทำหน้าที่ทางด้าน
การให้วิชาความรู้ และผู้ดำเนินการฝึกสอนโดยมีนักศึกษาฝึกสอนเป็นศูนย์กลาง^๒

๒.๓ ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นในด้านนี้ไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบ
สอบถามพบว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นในระดับเดียวกันทุกเรื่อง ในเรื่อง
นักศึกษาฝึกสอนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงตนเองนั้น อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึก
สอนมีความเห็นในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาฝึกสอนยังไม่มีความรู้เพียงพอที่จะนำผล
ของการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนซึ่งแก้ไขได้ โดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือ
นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนได้พัฒนาตนเอง

*Mary Claire Ashby, "The Role of the College Supervisor :
Expectations of Co-operating Teachers, Student Teachers, and College
Supervisors," pp. 2428 - A - 2429 - A.

^๒Dwight K. Curtis, Achieving Quality in off Campus : Professionals
Laboratory Experiences, pp. 29 - 30.

(เรื่องกฎเกณฑ์การประเมินผลของวิทยาลัย และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนิเทศน์
 การมีการสัมมนาเพื่อตกลงหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติให้เป็นหลักเกณฑ์เดียวกัน โดยผู้ที่มีหน้าที่ประเมินผล
 การสอนจะต้องสังเกตการสอนอย่างสม่ำเสมอ ยึดถือหลักความยุติธรรมเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา
 ฟีกสอน)

ระยะเวลาของการฝึกสอน อาจารย์นิเทศน์และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นในระดับปานกลาง
 อาจเป็นเพราะช่วงระยะเวลาของการฝึกสอน มีเพียง ๘ - ๑๐ สัปดาห์นั้น ในบางครั้งมีช่วงปิดเทศกาล
 นักศึกษาได้ทำการฝึกสอนเพียงไม่กี่สัปดาห์ ซึ่งในหน่วยงานที่รับผิดชอบกับการฝึกสอนควรพิจารณา
 และขยายระยะเวลาของการฝึกสอน

ปฏิทินการปฏิบัติงานของโครงการฝึกสอนนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการฝึกสอน
 ควรจัดเตรียมวางแผนงานในการปฏิบัติงานตั้งแต่ การเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน การประชุมนิเทศ
 ระยะเวลาของการฝึกสอน การสัมมนาหลังการฝึกสอน รวมทั้งกำหนดบทบาทของอาจารย์นิเทศน์
 ครูที่เลี้ยง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรดำเนินงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

ก. ด้านบริหารของวิทยาลัย

๑. ควรตระหนักถึงความสำคัญของโครงการฝึกสอน เพราะ เป็นหัวใจของการฝึกหัด
 ครู และควรให้ความสนใจสนับสนุนโครงการฝึกสอนมากกว่าเดิม

๒. วิทยาลัยควรจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้เห็นแบบอย่างที่ดี และ
 สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการเรียนการสอนจริงได้ ซึ่งควรจัดทำในรูปของการปรับปรุงการสอน
 ของอาจารย์

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการฝึกสอนควรร่วมมือกับฝ่ายวิชาการดำเนินการให้
 นักศึกษาได้เรียนวิชาที่จำเป็นต่อการฝึกสอนก่อนที่นักศึกษาจะออกทำการฝึกสอน โดยการส่งเสริมให้
 มีการเรียนการสอนทุกรายวิชาให้มีลักษณะสร้าง เสริมความพร้อมแก่นักศึกษา และควรดำเนินการใน
 การเตรียมนักศึกษาฝึกสอนอย่าง เข้มขันในภาคก่อนนักศึกษาออกทำการฝึกสอน โดยเน้นทางด้าน
 ฝึกทักษะในด้านเกี่ยวกับการพูด เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การโต้วาที เป็นต้น

๔. ด้านสวัสดิการและบริการต่าง ๆ วิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอนควรร่วมมือกับทาง
 จังหวัดในด้านความปลอดภัยของอาจารย์นิเทศน์และนักศึกษาฝึกสอนที่ปฏิบัติงานนโรงเรียนฝึกสอนใน
 ชนบท

๕. ควรเชิญวิทยากรภายนอกโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนาของท้องถิ่น เข้ามาร่วมในการปฐมนิเทศ โดยบรรยายให้นักศึกษาฝึกสอนทราบถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นด้วย

๖. ควรจัดให้นักศึกษาได้มีความรู้ในด้านวิธีสอนภาษาไทยให้กับ เด็กไทยมุสลิม เป็นพิเศษ โดยให้การอบรมเกี่ยวกับภาษามลายูท้องถิ่นบ้างเพื่อเป็นประโยชน์ในการสอนภาษา ซึ่งวิทยาลัยอาจจะขอความร่วมมือกับ เขตการศึกษาหรือจังหวัดจัดการอบรมระยะสั้น

ข. ด้านอาจารย์นิเทศก์

๑. เพื่อประสิทธิภาพของการฝึกสอน วิทยาลัยควรควรดำเนินการอย่างจริงจังในการคัดเลือกอาจารย์นิเทศก์ โดยอาจตั้งคณะกรรมการคัดเลือกอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งพิจารณาตั้งจากบุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับในวิทยาลัย และมีเกณฑ์คัดเลือกที่แน่ชัด เป็นที่ตกลงกันของคณะกรรมการ

๒. อาจารย์นิเทศก์ทุกท่านควรมีการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนงานในการนิเทศ และควรมีการสัมมนาเกี่ยวกับวิธีสอนและการนิเทศการสอน ก่อนออกทำการนิเทศ และควรจัดให้ อาจารย์นิเทศก์ได้สอนวิธีสอนก่อนออกทำการนิเทศ

๓. อาจารย์นิเทศก์ควรสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอน สัปดาห์ละครั้ง โดยสม่ำเสมอ ตลอดภาคของการฝึกสอน และควรมีความเป็นกันเองกับนักศึกษาฝึกสอน ให้คำแนะนำชี้แจงข้อบกพร่อง และให้กำลังใจนักศึกษาฝึกสอน

๔. ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์เป็นระยะ อาจจัดให้ อาจารย์นิเทศก์ได้ประเมินผลตนเอง และควรให้นักศึกษาฝึกสอนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ด้วย

ค. ด้านนักศึกษาฝึกสอน

๑. ควรมีความตั้งใจจริงในการฝึกสอน รู้จักเสียสละและอดทน

๒. ควรเป็นผู้มีมารยาทดีงาม มีความเคารพผู้ใหญ่

๓. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูทุกคนในโรงเรียน

๔. พยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

และความต้องการของคนส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากทำวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่เฉพาะความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูยะลา เท่านั้น ควรได้มีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

๑. การวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอนที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้ปกครองต้องการ

๒. การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยมุสลิมที่สอนโดยครูไทย และครูไทยมุสลิมในระดับประถม

๓. การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมที่พูดภาษาไทย กับนักเรียนที่พูดได้สองภาษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย